

Nepozabni spomini na šolo Sela – Franc Hvale, nekdanji učenec

Do leta 1932, ko je bila zgrajena nova šolska stavba, je pouk potekal v mežnariji. Nova šola pa je žal obstajala komaj dobrih deset let, le do pričetka 2. svetovne vojne, ko je bila požgana.

Po končani vojni so požgano šolo takoj pričeli usposablјati za reden pouk. Gospod Franc je bil rojen pred vojno, v prvi razred šole je bil vključen v šolskem letu 1946/47 in jo dokončal v letu 1954. Začel je hoditi v šolo kot šestletni deček. 1941 se je začela vojna. Med vojno so nameščali nemške učitelje. Vse šole naokrog so bile požgane. Po končani vojni so vaščani, odrasli in otroci s skupnimi moči pomagali pri prenovi šole. Šolska oprema je bila požgana, zato so vozili šolske klopi od vsepovsod. Te so bile razmajane in so škripale. Mnogo prelepih spominov ima na tista leta, čeprav so bili takrat v mnogih pogledih težki povojni časi.

Mama mu je sešila torbo iz blaga. Doma so mu kupili tudi čitanko in računico ter en črtast in en »računski« zvezek, v katera so pisali šolske in domače vaje kar skupaj. Seveda v torbici nista manjkala svinčnik in radirka. Sorodniki iz Ljubljane so mu prinesli še barvice in leseno »puščo« (še vedno jo hrani). To, kar je imel, je bila za takrat že kar »vrhunska« oprema za prvošolčke. V tretjem razredu so že pisali s črnilom, a ga je ravno takrat zmanjkalo v vseh trgovinah in se ga dlje časa nikjer ni dobilo. Za lep opis so imeli posebne zvezke. Pozneje so pisali s črnilom. S peresom so kaj hitro naredili packo, če so pero preveč pomočili v črnilo. Otroci so temu rekli pujsek.

Pouk so imeli skupaj 3. in 4. razred dopoldne, 1. in 2. razred pa popoldne. Ker je bil pouk tudi ob sobotah, so imeli proste četrtke. Kljub skromni šolski opremi in skromnim šolskim potrebščinam, ki so jih imeli, pa so se učenci dobro naučili branja in pisanja, pa tudi vseh drugih »umetnin«. Poleg drugih učnih predmetov so se v tistih časih urili tudi v »lep opis«, ki pa ni vedno zaslužil tega imena. Njegova šibka točka pa je bilo petje. Pri tem pouku ni rad sodeloval in tudi pri vojaki mu to ni šlo dobro, čeprav pa glasbo vedno rad poslušal. Rad je hodil v šolo. Izmed predmetov je imel zelo rad telovadbo, kjer so se največkrat igrali igro Med dvema ognjema.

Vsaka učilnica je imela svojo peč, za katero je poskrbel dežurni učenec. Nalagal je drva v peč. V razredu je bilo, kljub topli peči zelo mraz, tako da so sedeli oblečeni v tople zimske jopice. Jeseni so otroci pomagali pri žaganju in zlaganju drv v klet. Pred zimo jih je bilo treba ročno razžagati – saj ni bilo elektrike, ne strojev - in znositi pod streho – v klet.

Poleg učenja so se učili ročnih del. Deklice so se učile plesti in šivati, dečki pa so izdelovali ptičje hišice, obešalnike in druge podobne izdelke. Obešalnik je bila porisana deščica, v katero so zabili žebelje. Učili pa so se tudi šivati gumbe. Spomni se sošolca, ki ni hotel narisati krave in je za kazen moral napisati opravičilo, starši pa so ga podpisali. Kazen za pozabljeno domačo nalogo je bila, da so bili po šoli zaprti in pa so morali en stavek zapisati tudi po petdesetkrat. Zelo poreden učenec pa je bil tudi tepen.

Učiteljico so klicali tovarišica. Ko je prišla v razred, so vstali in pozdravili zdravo. Med branjem pravljic in zgodbic so sedeli pri miru, z rokami na hrbtu. V razredu jih je bilo kakih trideset.

V drugem razredu so morali znati poštevanke, v četrtem so se začele ocene in je bilo zelo hudo. V šolo na Selih je hodili sedem let, nato pa v šolo v Kamnik. Nekateri otroci so ponavljali četrti razred trikrat ali štirikrat. V tistih časih je bila selska šola nabito polna. Ne le, da so bile takrat družine številčnejše, na Sela so prihajali k pouku tudi učenci iz Podhruške in Srednje vasi, ki pa ni bila le srednja, ampak tudi kar precej velika vas. Ko so učence iz omenjenih vasi prešolali na šolo Loke, je na Selih nastala precejšnja praznina.

Vso učenost so jim v času šolanja potrpežljivo razlagale učiteljice: ga. Radka Vrečar-Veršnik, ga. Marinka Rožič, ga. Tinca Gorjup in ga. Fanika Weis. So pa včasih predvsem dečki, pogrešali kakega učitelja. Mislili so, da bi v tem primeru imeli več telovadbe.

V vasi je bilo veliko kmečkih otrok in teh velikokrat ni bilo v šolo. Pozimi, ob kolinah, je bil izostanek oproščen. Spomladi in jeseni pa so otroci morali napasti živino pred prihodom v šolo in so zato večkrat zamujali. Otroci so se doma sankali in smučali. Smučke so starši naredili doma iz desk.

Vsako leto so vaščani in otroci praznili šolsko greznico. Le-to so zajemali s korcem in zivali v samokolnico ter gnojevko razvozili po bližnjih njivah. Leta 1955 je vas dobila elektriko. Ta je dala malo svetlobe. Zvečer ob tej elektriki ni bilo mogoče delati.

Gospod Franc je povedal, da se zelo veseli, ker je šola na Selih še lahko ostala »živa«, da je tako lepo oskrbovana in da ima vestne in požrtvovalne učiteljice, ki za svoj trud niso nikoli dovolj poplačane.

Vse to je lahko le v ponos našemu kraju in mu na starih kopitih daje pravo veljavo, čeprav ima sedaj cerkev, šolo in trgovino, gostilna pa manjka!

Ambrož Poljanšek, Nejc Poljanšek, Urban Poljanšek, 5. razred